

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 15–16 березня 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

Науковий журнал. Том 7, № 3' 2015. – Суми, Харків: 2015 – С. 69-72
URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/43042>

3. Дорда В. О., Назаренко О. В. Is American slang out-of-date? // В. О. Дорда, О. В. Назаренко GISAP: Philological Sciences. - London: 2017. No 12. – P. 3-5 URL: <http://journals.gisap.eu/index.php/Philological/article/view/1584>

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТВОРІВ ЕПІСТОЛЯРНОГО ЖАНРУ (НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ НІКОЛАСА СПАРКСА “ЗАПИСНИК”)

Бобешко М. О.

(Рівненський державний гуманітарний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Воробйова І. А.

Незважаючи на все більш інтенсивний розвиток комунікації з допомогою сучасних інформаційних технологій, традиційне поштове листування досі не втратила своїх позицій. Це пов'язано з низкою переваг, які вона має перед високотехнологічними засобами зв'язку, а саме: здатність забезпечувати психологічний контакт, відсутність знеособлених електронних послань, що досягається за рахунок використання рукописної графіки і специфічних жанрових характеристик. У зв'язку з нагальною необхідністю міжкультурного спілкування і зміцнення особистих контактів між представниками різних лінгвокультур, особисте листування набуває особливого значення і в силу цього заслуговує пильної дослідницької уваги. Цим, за нашим уявленням, обумовлена **актуальність статті**, присвяченої особливостям перекладу творів епістолярного жанру.

Об'єктом стали листи роману Ніколаса Спаркса “Записник”.

Предметом послужили типологічні, структурно-формулярні, граматичні і лінгвокультурні характеристики типових англомовних листів.

Метою є визначення особливостей перекладу епістолярного жанру на прикладі роману “Записник”.

Епістолярний текст володіє всіма категоріями тексту, виділеними В. Р. Гальперіним він інформативний, ділиться на чіткі частини (абзаци), які в свою чергу володіють відносною автосемантією завершені і логічно пов'язані за допомогою засобів

когезії. Разом з тим епістолярний текст має ряд характерних для нього особливостей. Ступінь його інформативності різний, він володіє чіткою структурою, обов'язковою об'єктивною модальністю, його час і простір реальний, а категорії перспекції і ретроспекції носять особливий характер, викликаний тим, що лист є частиною діалогу, віддаленого в часі і в просторі [1].

Варто згадати, що особистісно-побутовий лист може бути орієнтований на діалогічні, розмовні і монологічні форми мови і є вторинним жанром по відношенню до епістолярної жанру [8].

Також спірним залишається питання перекладу розмовно-маркованих слів, які максимально своєрідні і національно самобутні. З можливих варіантів перекладу іноді доводиться надавати перевагу не розмовній відповідності, а нейтральному слову, коли це викликає розбіжність конотативних сем. При ідентичності основного понятійного ядра можуть виявитися розбіжності в сфері застосування, оцінки, ступеня ознаки, в характері способу, в чисто національних асоціаціях і всього того, що перешкоджає ідентифікації ззовні ніби співпадаючих розмовних слів порівнюваних мов. Підміна перекладу розмовного нейтральним не бажана, але припустима [3, 95].

Очевидним є той факт, що адаптація тексту з урахуванням стилістичних невідповідностей в оригіналі і перекладі, зумовлена розбіжністю екстралінгвістичних знань культурно-історичного характеру у читачів оригіналу і перекладу, що може призвести до емоційної заниженості і нейтралізації розмовності. “Не знаходячи потрібного смислового еквівалента, перекладач нерідко користується транслітерацією або передає тільки фактологічний зміст, опускаючи емотивний. Відбувається нейтралізація інформації” [7, 140]. Таким чином, прагнення до еквівалентної передачі змісту не може не накладати обмежень на використання засобів мови, на яку перекладають [8, 13]. Однак, з іншого боку, “характеристика мовної одиниці за її приналежності до певного стилістичного шару (просторічного, розмовного, книжного, поетичного та ін.) являє собою важливий компонент її смислової структури і її відтворення може бути обов'язковою умовою комунікативної рівноцінності перекладу” [5, 130].

“В процесі перекладу в ім'я передачі функціональних доміант тексту (тобто його функціональних параметрів, які здаються найбільш актуальними в даному комунікативному контексті) нерідко доводиться йти на деякі жертви. Більш того, в процесі перекладу

часом модифікується і сама мета комунікації, на яку відомий вплив надає установка на іншого одержувача, що тягне за собою певні відступи від повної еквівалентності вихідного і кінцевого текстів” [7, с. 55].

За своєю структурою “Записник” являє собою роман, побудований на письмених джерелах.

У романі “Записник” Н. Спаркс вибудовує лінію особистісно-побутового листування головних персонажів. Причому листи наводяться без урахування хронологічної послідовності, а у відповідності з розвитком сюжету, як того вимагає авторський задум. Кожен окремо взятий лист починається зі звертання до героя. Слідуючи загально визнаній структурі, наводяться звернення і кінцівка, за різними варіантами яких можна судити про ступінь близькості людей, що знаходяться в листуванні:

“I will always be yours. And, my darling, you will always be mine.” [10].

“Завжди буду твоїм. А ти, моя кохана, завжди будеш моєю.” [6, 183].

Основна частина наведених у романі листів орієнтована на діалогічну форму спілкування, листи написані в оповідній формі:

“The porch is silent except for the sounds that float from the shadows, and for once I am at a loss for words. It is a strange experience for me, for when I think of you and the life we have shared, there is much to remember.”[10].

В даному випадку оригінал містить фразову структури, яка при перекладі стає окремим реченням:

*“I am not bitter because of what has happened. **On the contrary** I am secure in knowing that what we had was real, and I am happy we were able to come together for even a short time.”* [10].

*“Мені не сумно через те, що сталося. **Навпаки.** Я певен у своїх відчуттях – те, що було між нами, було справжнім, і я щасливий, що ми мали змогу побути разом хоча б такий короткий час.”* [6, 158].

Як бачимо, переклад передається в даних прикладах в повній відповідності з оригіналом, однак структура речень схильна до змін.

В останньому листі порядок речень і навіть абзаців при перекладі змінений, але зміст та думка автора передана дуже вдало:

“We had a wonderful life together, and I think about it a lot now. I close my eyes sometimes and see you with speckles of grey in your hair, sitting on the porch and playing your guitar while little ones play and clap to the music you create.” [10].

“Ми прожили з тобою чудове життя, і я часто тепер про це думаю. Іноді я заплющую очі й бачу, як ти сидиш на ганку, у твоєму волоссі пробивається перша сивина, ти граєш на гітарі, а наші малюки танцюють довкола і плескають у такт музиці.” [6, 213].

Для передачі емотивної складової в перекладі використані питальні конструкції:

“I saw they'd been crying, and without a word I sat myself beside them at the table and held, their hands. And when I looked at them, I saw you from so long-ago, the day we said goodbye.” [10].

“Я помітив, що вони плакали, тож просто мовчки сів поруч із ними за стіл та взяв дівчат за руки. Знаєш, що я побачив, коли дивився їм у вічі? Я побачив тебе у той день, коли ми прощалися.” [6, 182].

Як бачимо, переклад творів епістолярного жанру являє собою досить складну задачу. Складність визначається не тільки різницею в граматичному і лексичному ладі, а й в передачі емоційної складової думки.

1. Бусоргина, Н.Ю. Эпистолярный текст как составляющая ритуального и этикетного дискурса [Электронный ресурс] / Н.Ю.Бусоргина. – Режим доступа: <http://cheloveknauka.com/epistolyarnyy-tekst-kak-sostavlyayuschaya-ritualnogo-i-etiketnogo-diskursa>
2. Гальперин, И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. Издание второе. Текст. / И.Р. Гальперин. М.: Едиториал УРСС, 2004. - 139 с.
3. Девкин В.Д. Очерки по лексикографии / В.Д. Девкин. М.: Прометей, 2000. 395 с.
4. Козлова Л.Н., Демидова М.М. Особенности перевода на английский язык средств личного бытового письма в романе Л. Улицкой «Даниэль Штайн» [Электронный ресурс] / Л.Н. Козлова, М.М. Демидова. – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/osobennosti-perevoda-na-angliyskiy-yazyk-sredstv-razgovornosti-lichnostno-bytovogo-pisma-v-romane-l-ulitskoy-daniel-shtayn-perevodchik>
5. Комиссаров В.Н. Лингвистика перевода / В.Н. Комиссаров. М.: Международные отношения, 1980. 167 с.
6. Спакрс Н. Записник. Сторінки нашого кохання/ Ніколас Спаркс; пер. з англ. О.Постранської. – Х. : Віват, 2016. – 224 с.

7. Шаховский В.И. О переводимости эмотивных смыслов художественного текста / В.И. Шаховский //Перевод и коммуникация / РАН. Ин-т языкознания. М., 1997. С. 139-152.
8. Утробина А.А. Основы теории перевода. Конспект лекций / А. А. Утробина. М.: Приор. 2006. 114 с.
9. Швейцер А.Д. Эквивалентность и адекватность / А.Д. Швейцер // Коммуникативный инвариант перевода в текстах различных жанров: Сб. науч. трудов. М.: Моск. гос. ин-т ин. яз. им. М. Тореза, 1989. Вып. 343. С. 52-58.
10. Sparks N. The Notebook [Електронний ресурс] / N. Sparks. – Режим доступу:
<https://visaldiary.files.wordpress.com/2011/05/the-notebook.pdf>

БЛЕНДИНГ ЯК ЗАСІБ ПОСИЛЕННЯ ПРАГМАТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ

*Вашист К. М.,
Бондаренко В. О.*

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Медвідь О. М.

Вивченням блендингу як типу словотвору в англійській мові займалися Н. А. Лаврова, О. М. Лашкевич, А. П. Прокопєць, J. Algeo, G. Cannon та інші. Особливостям мовної організації політичного дискурсу присвятили свої дослідження Ю. М. Іванова, О. В. Ткачик, А. В. Дука, К. І. Куманіцина, однак питання блендингу як мовного засобу посилення прагматичної складової політичного дискурсу залишається на сьогодні не достатньо дослідженим. Розглянемо особливості перекладу українською мовою англійських блендів як засобу посилення прагматичної складової політичного дискурсу, коли використовуються такі методи дослідження: порівняльно-перекладацький, описовий, контекстуальний, дистрибутивний, а також компонентний та структурно-семантичний аналізи.

Куманіцина К. І. розглядає бленди у контексті лексико-стилістичних засобів здійснення мовленнєвого впливу та відносить його до одного із способів реалізації мовної гри у політичному тексті. Дослідниця вважає, що гра замішана у боротьбі ідеологій, яка